

Силабус
освітнього компонента ОК 4

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Назва дисципліни:	«Українська мова (за професійним спрямуванням)»
Рівень вищої освіти:	«Бакалавр з екології»
Галузь знань:	«Природничі науки»
Спеціальність:	101 «Екологія»
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Екологія та охорона навколишнього середовища»
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3606&lang=uk
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра українознавства
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Книшенко Наталія Петрівна, к.ф.н., доцент кафедри українознавства
Контактний телефон:	+38(099)332-06-86
E-mail:	knishenko@meta.ua

Короткий зміст освітнього компонента

Метою вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування системи знань про норми сучасної літературної мови як основи культури усного й писемного ділового мовлення фахівців, набуття практичних навичок використання в мовленні наукової та фахової термінології, вироблення вмінь створювати та відтворювати усні й писемні мовленнєві жанри професійного спілкування.

Об'єктом вивчення дисципліни є офіційно-діловий і науковий стилі; автотранспортне термінознавство; мовні засоби відповідно до комунікативних намірів, необхідних для високоякісного професійного спілкування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасна українська літературна мова і мовлення у фаховій діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вільно оперувати лексикою сучасної української літературної мови;
- грамотно використовувати спеціальну лексику, термінологію за фахом;
- володіти орфографічними, граматичними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови, що передбачені програмою дисципліни;
- створювати мовні жанри усного й писемного професійного спілкування;
- перекладати й редагувати тексти професійного спрямування;
- ефективно користуватися мовними та стилістичними нормами усної форми професійного мовлення;
- користуватися лексикографічними працями й нормативними документами, що відповідають напрямку обраного фаху;
- володіти правилами етикету професійного спілкування.

Передумови для вивчення освітнього компонента:

Пререквізити: шкільний курс української мови, ОК1 Історія та культура України, ОК 2 Філософія.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Очікувані результати навчання з дисципліни. Вивчення дисципліни «Українська мова(за професійним спрямуванням)» забезпечує формування сукупності таких програмних результатів навчання, котрі полягають у вмінні:

РН 14. Демонструвати результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин		Література
		очна	заочна	
1	ПР 1. Державна мова України: система норм і стилів	2	2	1,2,5,8
	ПР 2. Основні вимоги до укладання ділових паперів	2	2	1,2,5,8
	СРС. Вимоги до змісту та розташування реквізитів документів	4	10	1,2,5,6,8

2	ПР 3. Документи щодо особового складу і довідково-інформаційні документи	2		1,2,5,8
	ПР 4. Обліково-фінансові та господарсько-договірні документи	2		1,2,5,8
	ПР 5. Організаційно-розпорядчі документи	2		1,2,5,8
3	ПР 6. Лексичні та синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю фахової документації	2		1,2,5,6,8
	СРС. Книжні та іншомовні слова в текстах фахових документів.	4	10	1,2,5,8
4	ПР 7. Граматичні особливості частин мови у ділових паперах	2		1,2,5,8
	СРС. Зв'язок числівника з іменником	4	10	1,2,5,8
5	ПР 8. Усна фахова комунікація: різновиди й особливості, атрибути	2		1,2,6,8
	СРС. Паралінгвістичні засоби у спілкуванні із закордонними партнерами	4	10	1,2,5,8
6	ПР 9. Галузева пресконференція	2		1,2,5,8
	ПР 10. Організація професійного спілкування	2		1-8
7	ПР 11. Науковий стиль і дослідницька діяльність студента	2		1-8
	СРС. Мовні засоби для реалізації наукової діяльності студента	2	10	1-8
8	ПР 12. Основні форми й види науково-дослідницької діяльності студента	2		1-8
	СРС. Укладання термінологічного мінісловника для галузі машинобудування	10	4	3,7-9
9	ПР 13. Система основних понять термінознавства	2		3,7-10
	СРС. Характеристика основних технічних термінологічних словників. Види технічного перекладу	4	2	3,7-10
10	ПР 14. Основні способи термінотворення	2		3,7-10
	ПР 15. Лексико-семантичні процеси в українській науково-технічній термінології	2		3,7-10
	ПР 16. Підсумкова контрольна робота навчальної дисципліни за заняттями № 1-15	2		1-10
Ра- зом	ЛК	0	0	
	ПЗ	32	4	
	СР	28	56	
	Іспит	30	30	

Усьо - го		90	90	
-----------------	--	----	----	--

Методи навчання:

1) словесні:

1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь;

1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії;

2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій, презентацій;

3) практичні:

3.1 традиційні: семінари, практична робота з методичними вказівками, самостійна робота з науковою літературою;

3.2 інтерактивні (нетрадиційні): семінари-дискусії, метод мозкової атаки;

4) дистанційні: інформативний матеріал, завдання в курсі-ресурсі на навчальній платформі Moodle.

Форми та методи оцінювання:

ФМО1 – міжсесійний контроль (поточна перевірка)

ФМО2 – підсумковий контроль (семестровий іспит)

ФМО3 – усний контроль (бесіда)

ФМО5 – тестовий контроль (стандартизовані тести)

ФМО7 – практична перевірка (студентські презентації та виступи на наукових заходах)

ФМО8 – методи самоконтролю і самооцінки.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінка з дисципліни та її переведення в оцінки за національною шкалою і шкалою ECTS здійснюється згідно зі [СТВНЗ 90.1-02:2023 «Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти»](#).

Сума балів	Оцінка в ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибоко вивчив матеріал, викладає його логічно, послідовно, чітко, переконливо аргументує відповідь, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.	відмінно
80-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	добре

75-79	C	Студент вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок.	
67-74	D	Студент вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих.	задовiльно
60-66	E	Студент володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi.	
35-59	FX	Студент володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу	незадовiльно
1-34	F	Студент володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв.	

Пiдсумкова оцiнка студента з навчальної дисциплiни визначається з огляду на результати поточного контролю i екзамену та розраховується як сума балiв за:

- поточний контроль (усне опитування, вiдвiдування занять та активнiсть комунiкацiї на них, складання стандартизованих тестiв);
- виконання завдань, передбачених практичними заняттями;
- складання екзамену.

Екзамен проводиться пiсля вивчення всiх тем дисциплiни i складається в перiод екзаменацiйної сесiї пiсля закінчення аудиторних (дистанцiйних) занять. До екзамену допускаються здобувачi, якi виконали всi види робiт передбаченi навчальним планом:

- були присутнi на заняттях (лекцiї, практичнi роботи);
- набрали не менше **60 балiв** за поточну успiшнiсть.

Якщо поточна успiшнiсть з дисциплiни нижче нiж 60 балiв, здобувач вищої освiти має можливiсть пiдвищити свiй поточний бал до мiнiмального до початку екзаменацiйної сесiї. У разi оцiнювання знань здобувачiв шляхом тестування кiлькiсть балiв визначається вiдсотком правильних вiдповiдей. За очної форми проведення занять можливе комбiноване (письмове та усне) складання екзамену, що полягає у наданнi вiдповiдей на два теоретичнi питання та одне письмове завдання з наступним коментуванням виконаної роботи. На пiдготовку та складання екзамену вiдводиться **30 год**.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену. Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться таким чином:

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Види оцінювання	Поточний контроль	Екзаменаційний контроль	Разом за дисципліною
	T1...T15		
Практична робота на занятті, участь у дискусії	60	30	100
Захист практичних робіт	10		

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ», «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85.1-02.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (зокрема з використанням мобільних пристроїв).

Рекомендовані джерела інформації

Рекомендована література:

1. Книшенко Н.П. Комплексне дослідження української дорожньо-будівельної термінологічної лексики: монографія / Харків: в-во «Стиль-іздат», 2023. – 150 с.
2. Книшенко Н.П. Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи / Н. П. Книшенко. Харків: Видавництво ХНАДУ, 2021. 140 с.
3. Книшенко Н.П. Збірник фахових словникових диктантів з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (для студентів автомобільного та механічного факультетів) / Н. П. Книшенко, Н. В. Нікуліна.– Харків: Видавництво ХНАДУ, 2016. – 120 с.
4. Нікуліна Н.В. Зошит-конспект з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / Н. В. Нікуліна, Н. П. Книшенко.– Харків: Видавництво ХНАДУ, 2020. 192 с.
5. Книшенко, Н. П. Автомобільно-дорожнє термінознавство : конспект лекцій з дисципліни [Електронний ресурс] / Н. П. Книшенко, Н. В. Нікуліна ; Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. - Харків : ХНАДУ, 2024. - 119 с. ftp://194.44.189.147/libfulltxt/UCHLIB/ER/2024/KL_ADT_KnyshenkoNikulina24.pdf
6. Нікуліна Н.В., Книшенко Н.П. Українська мова професійного спілкування для студентів усіх факультетів: навч. посіб. Харків: ХНАДУ, 2024. 252 с.

Інформаційні ресурси:

7. Лінгвістичний портал [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.mova.info/>
8. Портал української мови [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.pravila-uk-mova.at.ua/>
9. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.rozum.org.ua/>
10. Українська мова [Електронний ресурс]. – [Режим доступу]: <http://www.ukrajinskamova.org.ua/>

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни



Наталія КНИШЕНКО

асистент



Лілія УДОВІЧЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми



Марина БАРУН

Завідувач кафедри
українознавства



Неля НІКУЛІНА